

Budapesti specialitások

Halászat a Dunán

(Egy hét múlva.)

Becéztek-becéztek, aztán tegnapelőtt délután bele-nyaltam a pudlifejünek a kávéjába és reáborítottam az egészséget az új gyászpongyolájára, és akkor fölkap-
tak a piros selyemnyakszalagomnál fogva és azzal a megjegyzéssel, hogy:

— Ez is olyan utálatos, mint ő volt! — kidobtak. Vissza akartam menni, — sicc, te gyalázatos! — utánam vágta egy husángot, hogy majd letört bele a derekam.

És most már én is, előzőtt kiskirály, itt kuncsor-
gok naphosszat a háztetőkön és padláslyukak körül, s innen a magasból nézem le döderegve a hitvány embe-
reket, akik így ismerik a hálát. Pfuj, miau!

Budapesti specialitások

Már szinte bevált irodalmi forma, hogy amikor
ennek a mi szép és nagy városunknak a fejlődését
akarják bizonyítani, ilyenformán kezdik:

— Hát amikor az Andrassy-út helyén még vadru-
cák tanyáztak . . .

Ha a rucavadászat már divatját is múlta a város
belső területén, az ehhez hasonló multságok nem vesz-
tek ki még teljesen Pestről. Kell-e szebb, forgalma-
sabb, modernebb, nagyvárosibb városrész, mint az
Eskü-tér tája? És a hídfele alatt ott áll a halászegény,
nyaranta mezítláb, a nadrágja föltúrva és minden
mesterségek legtürelmesebbikét, a horgászást űzi. Mel-
lette a kis hajó, amit keskeny palló köt össze Pest-
tel és a legény ott halászik, mintha csak Pakson volna,
vagy Dunapentelén, vagy valahol egészen kint a váro-
sok és falvak határain túl a szabad Duna partján. Pe-
dig néhány méterre tőle a korzó tarkállik, a pesti
Duna-korzó — az ő finom hölgyeivel, Poiret-ruháival,
flirtjeivel és adósságaival. A legnagyobb városi nagy-
város tövében egy darab Dunapentele, halászbárka,
horgászás és alföldi legény.

De a legszélsőbb civilizáció a legfurcsább elmar-
adottsággal nemcsak Budapestnek ezen az egy helyén
ölelkezik. Át kell csupán utazni az Eskü-téri hídon
Budára és kissé körül kell járni a Gellértheget. Nem
szükséges hozzá nagy kutató-zseni és hamar ráakadni

a gellérthegyi barlangokra. Sötét torkuk a legyilkos-
sabb vádakat kiáltja a nagy város felé, amely nem tud
minden gyermekének emberséges hajlékot adni. A
nyomor trogloditái laknak a Gellérthegy ilyen fan-
tasztikus részeiben, egészen közel a nagyvároshoz.
Csak a lakás ablakába, a barlang szájába kell ülni és
látni az új műgyetem hatalmas palotáját és a Lágymá-
nyos egyéb modern építkezését. A palotákhoz oly
közel vannak a barlangok és mégis annyira távol. Kö-
zel hozza őket az alig pár száz méternyi távolság, de el-
választja ezer és egy mértföldnyire onnan a pénz,
amely kegyetlenül gyilkos, kivált ha — nincs . . .

Ismét egy darab régi Pest. A város egyetlen és
utolsó lóvasútja a margitszigeti egyfogatú, minden
pesti romantikusnak és későn született biedermeier-
léleknek titkos szerelme. Az angolok a Kensington-
múzeumban őrzik az első gőzvonal modelljét, mi a
szép szigeten a maga eleven valóságában tartjuk fenn
a régi pesti lóvasutat, úgy amint ennek a városnak

A gellérthegyi barlangban. Kilátás a Lágymányosra

1913.

I.
5.

Vj. Székely

utcáit és körútjait átszelte valaha . . . Valaha? . . . Mikor is volt? Száz éve és talán a dédjeink közlekedtek rajta? —, Nem a lóvasúton még húsz esztendővel ezelőtt is lehetett Pesten és Budán utazni és akik rajta ültek: mi magunk voltunk. A fülünkbe recseg még a kocsis postillon-trombitájának a hangja . . . Régen volt és mégis a saját élményeinkből emlékszünk rá. És Budapest hétmérföldes csizmájú fejlődéséből talán ez a legszomorúbb, hogy mi magunk megöregedtünk, feltartóztathatatlanul és le sem tagadhatón megöregedtünk belé . . .

Megint egy darab romantika. A pesti Márk-tér, vagy hogy mindenki ráismerjen, a Ferenciek-tere, ahol nagy épületek, kávéházak, modern üzletek, a király és a főherceg palotáinak tövében galambokat etetnek. Ki az, aki igazán jól ismeri ezt a helyet? Hányan vannak a Velencét járt, a Márk-térért epekedő pestiek közül, akik fölkeresik a mi Márk-terünket, a kevésbé ragyogó, de elég finom és előkelő, a házai tövéből is tradíciókat lehelő Belvárosnak ezt a helyét? Talán nem is tudjuk, hogy a Ferenciek-terén galambokat etetnek, aminthogy a legtöbb pesti nem érti vagy nem tudja ennek a városnak a finom, titkos romantikáját. Nem ismeri és nem érti Pestet, hiszen — nem ér rá. Szabadságidejét a firenzei múzeumokban tölti, a primitív toscanai festőket tanulmányozván, de itthon lihegve dolgozik, pénz után futkároz és nincs annyi ideje, hogy megismerje a nyílt és kedves, diszkrét és tünező rejtelmét ennek a városnak, amely pedig az övé.

A romantika iránt itt csak a népek van érzéke. Ne tessék nevétni, a cselédek, bakák, facér mesterinasok, kocsisok és faluról jött leányok, a csavargók stb. — együgyű, de naivságukban boldog emberek ismerik itt az életet. A ligeti vurstli bódéinak ezer nagy csodája, a körhinta, a panoptikum, a Vitéz László egyetlen mókái, a planétás olasz asszony, aki két éhes tollavedlett papagálya csőrében tartja a jövőndő minden derűs és borongó titkát, — mindez csak a nép boldog és bölcs, mert az életét és fiatalságát végigélő, kihasználó gyermekei számára létezik. Ők még tudják, hogy mi

A pesti szent Márk-tér. Galambok etetése a Ferenciek-terén

a tavasz, a jókedv, a muzsika, a fiatalság. Egy-egy ligeti tánchely, egy cselédbál, az ő szegény, de boldog és vidám közönségével, a perkálviganós szolgálókkal és a sücc-zsinóros bakákkal gyakran az életnek bölcsőbb megoldását jelenti, mint ezer filozófiai könyv. Élni szépen, gondtalanul, magáért az életért élni, ezt Pest szegényei tudják minden szegénységük közepe és az uzsora ellenére is. És örülünk, hogy legalább ők tudják, ámbar nem éppen örvendetes speciálitás, hogy ebben a városban csak a szegények jöttek rá az élet ilyen nyitjára.

Dal

Húsz esztendő szívvel
Fütyörészve indulunk,
Tarka reménységgel
Van beszórva az utunk.

Temérdek szép álmom
Kápráztatja a szemünk —
Az Élet útjára
Emelt fővel sietünk.

Óh, azután egyre
Ritkább, halkabb lesz a dal,
Tarka reménységünk
Fiatalon sorra hal.

Kápráztató álmat
Nem ringat már a szemünk —
Jaj, az Élet útján
Kókadt fejjel lépkedünk!

Gyökössy Endre.

Budapesti specialitások

A margitszigeti lóvasút végállomása